

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wie is er verantwoordelijk en aansprakelijk voor AI?

Graaf, T.J. de

Citation

Graaf, T. J. de. (2022). Wie is er verantwoordelijk en aansprakelijk voor AI? *Computerrecht*, 2022(1), 1-2. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3278432>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3278432>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Wie is er verantwoordelijk en aansprakelijk voor AI?

Computerrecht 2022/1

Editorial

In de vorige uitgave van ons tijdschrift besprak mijn mederedacteur De Schrijver de concept AI-verordening die de Europese Commissie op 21 april 2021 presenteerde, in dit redactioneel probeer ik die conceptverordening te plaatsen ten opzichte van andere regelgeving.² Die conceptverordening is publiekrechtelijk van aard, geldt als extra laag bovenop bestaande productveiligheidsregelgeving en richt zich primair tot zogeheten aanbieders die AI-systemen op de EU-markt brengen (zeg maar producenten/ontwikkelaars van embedded/standalone AI-systemen). De Commissie wil er met de conceptverordening met name voor zorgen dat verboden AI-systemen niet op de markt komen (denk aan social scoring, art. 5) en hoog risico AI-systemen alleen als ze aan bepaalde eisen voldoen (denk aan AI-sollicitantenselectiesoftware, art. 6 e.v.). Houd de aanbieder zich niet aan deze conceptproductveiligheidsverordening, dan kunnen nationale toezichthoudende autoriteiten daartegen optreden (art. 63 e.v.).

Publiekrechtelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van het op de markt brengen van AI-systemen is natuurlijk niet hetzelfde als privaatrechtelijke aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door of met gebruikmaking van AI-systemen. In B2B-privaatrechtelijke verhoudingen zijn we vooralsnog aangewezen op nationaal recht en in B2C-privaatrechtelijke verhoudingen daarnaast op nationaal recht ter implementatie van de productaansprakelijkheidsrichtlijn 85/374/EEG (voor zover het embedded AI betreft) en de richtlijnen consumentenkoop 2019/771 en digitale inhoud 2019/770.³ Met name als de betreffende schadevergoedingsactie haar oorsprong vindt in een B2C-verhouding rijzen allerlei vragen naar regresacties van beknelde tussenschakels op voorschakels, al dan niet op basis van dwingend recht.⁴ Vanuit Europa wordt aansprakelijkheidsregelgeving verwacht. In de conceptverordening van het Europees Parlement van 2 oktober 2020 wordt onderscheid gemaakt tussen front-end en back-end operators (art. 3 onder d, e en f) en tussen risicoaansprakelijkheid voor hoog risico AI-systemen (art. 4) en schuld aansprakelijkheid voor overige AI-systemen (art. 8). Naast zaak- en letselschade komt ook bepaalde immateriële schade voor vergoeding in aanmerking (art. 2 onder i).⁵ Beide operators zijn volgens die conceptverordening hoofdelijk aansprakelijk ten opzichte van de gelaedeerde (art. 11) en voor regresacties is bepalend de mate van controle over het risico dat aan de werking van het AI-systeem is verbonden (art. 12). Het is afwachten waar de Europese Commissie mee komt en hoe de betreffende regelgeving zich tot de bestaande verhoudt.

Tegelijkertijd is het goed te realiseren dat er geen waterscheiding is tussen publiekrechtelijke verantwoordelijkheid en privaatrechtelijke aansprakelijkheid. Zo kleuren productveiligheidsverplichtingen in de concept-AI-verordening de buitencontractuele privaatrechtelijke zorgplichten van de aanbieder en kunnen ze nopen tot het maken of aanpassen van contractuele afspraken

1 Tycho de Graaf is universitair hoofddocent burgerlijk recht aan de Universiteit Leiden en redacteur van *Computerrecht*. Zijn onderzoek voor deze bijdrage is gefinancierd d.m.v. het SAILS-project van de Universiteit Leiden.

2 S. De Schrijver, 'Een kijk op het strijdtoneel van de Verordening inzake Artificiële Intelligentie', *Computerrecht* 2021/247 over COM(2021) 206 final. Zie ook Michael Veale & Frederik Zuiderveen Borgesius, 'Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act. Analysing the good, the bad, and the unclear elements of the proposed approach', *Computer Law Review International* 2021-4, p. 97-110.

3 Zie over productaansprakelijkheid P. Machnikowski e.a., *European Product Liability. An Analysis of the State of the Art in the Era of New Technologies*, Cambridge – Antwerp – Portland: Intersentia 2016, over contractuele aansprakelijkheid T.J. de Graaf & I.S. Wuisman, 'Contractuele aansprakelijkheid voor het gebruik van AI-systemen in het licht van Europese voorstellen', *WPNR* 2021/7348, p. 905-915 en over buitencontractuele aansprakelijkheid T.F.E. Tjong Tjin Tai, 'Aansprakelijkheid voor robots en algoritmes', *NTHR* 2017-3, p. 123-132.

4 Waarover art. 18 Richtlijn 2019/771, art. 20 Richtlijn 2019/770, art. 6:244, 7:24 en 7:25 BW en T.J.K. van Santen, *Artikel 7:25 BW: een analyse van zijn oorsprong, strekking en reikwijdte (Recht en Praktijk nr. CA23)* (diss. OU), Deventer: Wolters Kluwer 2021.

5 Resolutie 2020/2014(INL).

tussen de aanbieder en gebruiker van AI-systemen.⁶ Zo ontstaan steeds meer verschillende regimes en lagen die elkaar deels beïnvloeden en deels overlappen, en waartussen zorgvuldige afstemming nodig is. Aan ons de schone taak om door de bomen het bos te (blijven) zien en voor een consistent en coherent systeem te (blijven) pleiten.

⁶ Zie in algemene zin G.M. Veldt, *Europese productnormen en privaatrechtelijke normstelling* (Recht en Praktijk nr. CA22) (diss. Leiden), Deventer: Wolters Kluwer 2020, hoofdstuk 7 en m.b.t. de concept-AI-verordening T.J. de Graaf & G.M. Veldt, 'Produktveiligheid en aansprakelijkheid voor AI', *NJB* 2021/3173.